

Vårt Dnr: E-20151030-1
Vår ref: Inger Svedmyr

Er referens: diarienummer
Fi2015/1581

Finansdepartementet

Yttrande över: "En kommunallag för framtiden" (SOU 2015:24).

1 Sammanfattning

Elöverkänsligas Riksförbund är en handikapporganisation som företräder personer som på grund av sin funktionsnedsättning i många fall saknar tillgång till såväl dator som internet. Ett ökande antal elöverkänsliga har dessutom förlorat möjligheten att ha telefon när det fasta telenätet rivs. Det är därför helt oacceptabelt att ta bort den nuvarande skyldigheten att kungöra fullmäktigemöten, detaljplane- och bygglovsärenden mm i en ortstidning.

Att enbart publicera sådan information på internet tar ifrån dessa personer en stor del av deras möjlighet till delaktighet i samhällsutvecklingen.

Förslaget att ge ideella organisationer talerätt är en viktig förbättring. Det ger påverkansmöjligheter åt dem som själva har svårt att föra sin talan. Det är ingen ersättning för möjlighet till personligt deltagande.

Vi ställer oss helt bakom Handikappförbundens yttrande över remissen.

2 Bakgrund

Elöverkänsligas Riksförbund är en handikapporganisation som organiserar personer med funktionsnedsättningen elöverkänslighet.

Förbundet är medlem i Handikappförbunden som organiserar 39 handikappförbund. Förbundet har för närvarande c:a 3000 medlemmar.

Enligt Miljöhälsorapporten 2009 från Socialstyrelsen är 3,2 % av den vuxna befolkningen elöverkänsliga. Det motsvarar över 300 000 personer. Cirka 0,4 % är svårt drabbade. Elöverkänslighet är en erkänd funktionsnedsättning och elöverkänsliga omfattas av "Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken" antagen av riksdagen den 11 maj år 2000.

I FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som EU har antagit och Sverige ratificerat är det "universellt utformade samhället" en central utgångspunkt.

De kraftiga utbyggnaden av trådlös teknik de senaste 20 åren har medfört en mycket försämrad tillgänglighet i hela samhället för elöverkänsliga. Detta har skett trots att allt fler varningssignaler kommer från olika håll, såsom resolutioner och deklARATIONER från

internationella organ (se nedan), i form av forskningsrapporter och inte minst, de drabbades dokumenterade erfarenheter¹.

Resolution 1815 (2011)² från Europarådet uppmanar medlemsländerna bland annat att:

8.1.4. ägna särskild uppmärksamhet åt elöverkänsliga människor som lider av ett syndrom som medför överkänslighet mot elektromagnetiska fält och införa särskilda åtgärder för att skydda dem, inklusive att inrätta strålningsfria zoner som inte täcks av trådlösa nätverk;
Fler angelägna råd återfinns i den kompletta resolutionstexten (svensk översättning bifogas).

Den 31 maj 2011 tillkännagav WHO:s cancerforskningsorgan IARC att de beslutat att klassificera radiofrekventa elektromagnetiska fält, som de långt tidigare gjort med lågfrekventa magnetfält, såsom ”Class 2B carcinogen”, det vill säga som möjligen cancerframkallande, i samma grupp som DDT och bly³.

Den 11 maj 2015 lämnade 190 forskare från 39 länder in en uppmaning till FN, FN: s medlemsstater och Världshälsoorganisationen (WHO) där man begär att de [FN] antar mer skyddande riktlinjer för exponering för elektromagnetiska fält (EMF) och trådlös teknik, med hänsyn till allt starkare bevis för risker.

Forskarna bakom "International EMF Scientist Appeal"⁴, uppmanar generalsekreteraren och FN-anslutna organ att främja förebyggande åtgärder för att begränsa EMF-exponeringar och att utbilda allmänheten om hälsoriskerna, i synnerhet för barn och gravida kvinnor.

3 Våra synpunkter på remissen.

Sida Underlag/referens med *kursiv* stil, våra kommentarer med rak stil

473 **Kapitel 14 Laglighetsprövning**

Vi ställer oss bakom Handikappförbundens yttrande:

Handikappförbunden tillstyrker förslaget om att ideella föreningar ska ha talerätt och överklaganderätt, då vi menar att det behövs för att stärka individuella rättigheter för innevånare som har svårt att komma till tals.

[...]

1 ”Svart på vitt : röster och vittnesmål om elöverkänslighet”, Rigmor Granlund-Lind, John Lind. Mimers brunn kunskapsförlaget 2002-12. ISBN 9188884058 / 91-88884-05-8

2 Resolution 1815 (2011) länk till originaltext på engelska:

<http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/X2H-Xref-ViewPDF.asp?FileID=17994&lang=en>

3 Meddelande om IARC:s (International Agency for Research on Cancer) klassificering av radiofrekventa fält inklusive de som kommer ifrån moderna kommunikationsutrustning och mobiltelefoner som möjligen cancerframkallande, länk till IARC:s meddelande: http://www.iarc.fr/en/media-centre/pr/2011/pdfs/pr208_E.pdf

4 Länk till pressmeddelandet på Reuters:

<http://www.reuters.com/article/2015/05/11/ny-emfscientistorg-idUSnBw115200a+100+BSW20150511>

Sida Underlag/referens med *kursiv* stil, våra kommentarer med rak stil

505 **14.11.4 Talerätt för berörd enskild som inte är medlem?**

”Utredningens bedömning: Enskild som inte är medlem men som berörs av ett beslut bör inte ges talerätt.”

Vi anser att det måste finnas talerätt om man är berörd. Det kan t ex gälla en person som bosatt sig på en speciell plats och antingen själv eller med samhällets hjälp ordnat ett anpassat boende som hen inte äger och som kan tvingas lämna bostaden då en teknisk anordning uppförs i närheten, t ex en radiomast.

561 **Kapitel 16 En webbaserad kommunal anslagstavla**

Tillgänglighet till information är en mänsklig rättighet enligt FN:s *Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning*, Nedan utdrag ur Myndigheten för delaktighets svenska översättning av konventionstexten, daterad 19 maj 2014⁵. Allmän kommentar nr 1 (2014), Artikel 12: Likhet inför lagen:

Artikel 9: Tillgänglighet

37. De rättigheter som föreskrivs i artikel 12 är nära förbundna med konventionsstaternas åtaganden gällande tillgänglighet (artikel 9) då rätten till likhet inför lagen är nödvändig för att möjliggöra för personer med funktionsnedsättning att leva oberoende och att fullt ut delta på livets alla områden. Artikel 9 kräver identifiering och undanröjande av hinder till anläggningar och tjänster som är tillgängliga för eller erbjuds allmänheten. Bristande tillgänglighet till information och kommunikation samt otillgänglig service kan i praktiken utgöra hinder för förverkligandet av rättskapacitet för en del personer med funktionsnedsättning. Därför måste konventionsstaterna göra alla förfaranden för utövandet av rättskapacitet, och all information och kommunikation som gäller dem, fullt tillgängliga. Konventionsstaterna måste ompröva sina lagar och sedvänjor för att säkerställa att rätten till rättskapacitet och tillgänglighet förverkligas.

[hänvisning görs även till Artikel 9⁶ i Konventionen. Se nedan]

(Lagförslaget är utspjutt över många sidor under kapitel 16 i remissen)

Det är alltså ett brott mot konventionen att ta ifrån personer med funktionsnedsättning tillgång till viktig samhällsinformation som kan bli konsekvensen av remissens lagförslag.

Det är inget problem i sig att man skapar webbaserade anslagstavlor. Men informationen måste kunna fås även på andra sätt, anpassade till respektive funktionsnedsättning.

5 Förenta Nationerna CRPD/C/GC/1

Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning
19 maj 2014, Allmän kommentar nr 1 (2014) Artikel 12: Likhet inför lagen

6 Förenta Nationerna CRPD/C/GC/2 Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning,
22 maj 2014, Allmän kommentar nr 2 (2014) Artikel 9: Tillgänglighet

Sida Underlag/referens med *kursiv* stil, våra kommentarer med rak stil

Det är därför nödvändigt, men inte tillräckligt, att kommun och landsting, som föreslås i utredningen, blir skyldiga att på begäran lämna ut utskrifter med den information som publicerats på internet. Hur ska en person utan dator, internet eller telefon kunna veta när hen ska efterfråga information? Någon typ av rubricerad lista med kortfattad information behövs – och den måste vara tillgänglig för personer med funktionsnedsättning.

För att personer som saknar tillgång till internet överhuvudtaget ska kunna få reda på vad som är på gång måste kravet på tillkännagivanden i ortstidning kvarstå.

Kungörelser i ortstidningar utgör även en viktig ingång till information för personer med tillgång till internet. Ett ökande antal elöverkänsliga har dessutom förlorat möjligheten att ha telefon när det fasta telenätet rivs.

Det är därför helt oacceptabelt att ta bort den nuvarande skyldigheten att kungöra fullmäktigemöten, detaljplane- och bygglovsärenden mm i en ortstidning.

För Elöverkänsligas Riksförbund:

Inger Svedmyr och Per Segerbäck sakkunniga

Bilaga: Resolution 1815 (2011) från Europarådet i svensk översättning (PDF)